

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 278/07-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti A. K., K. P., zastúpeného advokátom JUDr. P. D., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1365/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 1365/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 1365/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. A. K. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť A. K. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. D., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2007 doručená sťažnosť A. K., K. P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. D., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1365/99 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Sťažovateľ podal návrh okresnému súdu 20. augusta 1999. Podľa jeho názoru okresný súd vykonával často neefektívne úkony, ktoré viedli k vzniku prietahov. Keďže sťažovateľ svojim konaním alebo pasivitou k prietahom neprispel, žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo A. K., (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod spis. zn. 8 C 1365/99 bolo porušené.

2. Okresnému súdu v Žiline v konaní vedenom pod spis. zn. 8 C 1365/99 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

3. A. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sumu 300 000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Žiline je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 16 656,- Sk na účet právneho zástupcu JUDr. P. D., ...“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 278/07-7 z 11. decembra 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľa aj zástupca okresného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na charakter konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Zástupca okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti uviedol:

„Zo spisového materiálu a vyjadrenia sudkyne, ktorej je spis v súčasnej dobe pridelený, bolo zistené, že po podaní návrhu boli odstraňované vady podaného návrhu, a to oprava dátumu narodenia a adresy sťažovateľa, doplnenie odôvodnenia návrhu a ďalšie úkony smerujúce k odstráneniu väd podania. Uznesením zo dňa 15. 5. 2006 bol navrhovateľ opätovne vyzývaný na odstránenie väd návrhu, a to presné označenie nehnuteľností, ku ktorým navrhuje určiť vlastníctvo. Dňa 27. 9. 2007 bol navrhovateľ vyzvaný na predloženie identifikácie pozemkov a dňa 16. 11. 2007 navrhovateľ identifikáciu pozemkov do spisu zaslal. Následne bol návrh zaslaný odporkyniam, aby sa k nemu vyjadrili. V ďalšom konaní však bude potrebné odstrániť nedostatky návrhu navrhovateľa, nakoľko ani z jeho podania zo dňa 16.11.2007 nie je zrejmé, čoho sa domáha. Navrhovateľ nepredložil listy vlastníctva, ktoré by preukazovali pasívnu vecnú legitimitáciu odporkýň. Preto bude spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby vo veci vykonal potrebné procesné úkony. Vyšší súdny úradník bude pritom upozornený, aby vo veci konal neodkladne.

Možno tak konštatovať, že v konaní teda došlo k určitým prieťahom a zdržaniu, ktoré bolo spôsobené celkovou zaťaženosťou Okresného súdu v Žiline a zaťaženosťou predchádzajúceho sudcu v tomto konkrétnom prípade. Nemožno sa však stotožniť s vyjadrením sťažovateľa k podanej sťažnosti, že nijakým spôsobom neprispel k prieťahom a zdržaniu v konaní. Z prehľadu úkonov je zrejmé, že zo strany konajúceho súdu bol navrhovateľ viackrát vyzývaný na odstránenie väd podania a doplnenie podkladov potrebných pre rozhodnutie vo veci. Napriek tomu do dnešného dňa navrhovateľ všetky vady podania neodstránil a potrebné doklady nepredložil. Preto v ďalšom bude potrebné

opätovne navrhovateľa vyzvať na špecifikovanie čoho presne sa domáha a na predloženie potrebných dokladov, najmä listov vlastníctva. K dĺžke súdneho konania teda prispeli aj okolnosti spočívajúce v neúplnom a nesprávnom návrhu na začatie konania. Po pridelení veci súčasnej zákonnej sudkyňi sa vo veci riadne koná a k priesťahom nedochádza.“

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priesťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04, IV. ÚS 220/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom posudzovaného konania je žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Konania tohto typu sú bežnou súčasťou agendy všeobecných súdov, preto ich ústavný súd nepovažuje za právne zložité, často si však vyžadujú náročnejšie dokazovanie. Vzhľadom na aktuálne štádium konania nie je možné posúdiť jeho prípadnú

skutkovú zložitosť, a preto ústavný súd konštatuje, že namietaná dĺžka konania nebola ovplyvnená zložitosťou veci.

2. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťuje existenciu zbytočných prietáhov v konaní. Na ťarchu sťažovateľa je potrebné pripísať, že podal nepresný a neúplný návrh na začatie konania a jeho nedostatky neodstránil ani po opakovanej výzve okresného súdu. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach (napr. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 299/04) vyslovil, že procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, za postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu konania nesie vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné Občianskeho súdneho poriadku), ktorý je zodpovedný najmä za doručenie jasného, určitého a zrozumiteľného žalobného návrhu. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ má podiel na zbytočných prietáchoch v konaní a prihliadol na to pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu.

Konanie sa začalo v auguste 1999 a okresný súd nielenže dosiaľ o veci nerozhodol, ale ani nepripravil vec na prerokovanie. Aj pri zohľadnení podielu sťažovateľa na zbytočných prietáchoch nie je možné akceptovať, aby konanie na prvom stupni trvalo viac ako osem rokov bez meritórneho rozhodnutia alebo iného rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Okresný súd prvýkrát vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu až v máji 2006, a teda prevažná časť konania je poznačená jeho nečinnosťou. Keďže zodpovednosť za zbytočné prietahy, ktoré tým vznikli, nesie okresný súd, ústavný súd vyslovil, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1365/99 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Veľký počet vecí na okresnom súde ani u konajúceho sudcu nie sú pre ústavný súd relevantné na posúdenie, či došlo v konaní k zbytočným prietáhom (napr. III. ÚS 14/00).

Tieto argumenty zástupcu okresného súdu je možné akceptovať len ako vysvetlenie daného stavu, nemajú však vplyv na posúdenie zodpovednosti okresného súdu za zabezpečenie reálneho uplatnenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti skončené, a preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 1365/99 v ďalšom období konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 300 000 Sk. Jeho výšku považuje za primeranú neúmernej dĺžke konania a psychickej ujme, ktorá mu tým vznikla. Pretože ústavný súd nepovažoval za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu vysloviť len porušenie základného práva sťažovateľa, rozhodol aj o priznaní finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o jeho výške sa riadil zásadami spravodlivosti a zohľadnil celkovú dĺžku konania, zistené obdobia zbytočných prietáhov, ako aj podiel sťažovateľa na tom, že vec nemohla byť dosiaľ prerokovaná a došiel k záveru,

že v danom prípade bude primerané všetkým okolnostiam prípadu priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca ich uplatnil v sume 16 656 Sk za dva úkony právnej služby (16 300 Sk) a dvakrát náhradu hotových výdavkov (356 Sk).

Základom na výpočet náhrady za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2007 je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006, ktorá bola vo výške 17 822 Sk, t. j. náhrada za jeden úkon je 2 970 Sk [§ 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.)] a režijný paušál je 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) a k tomu dvakrát náhradu režijného paušálu, celkovo v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008